

Advies over de conceptnota's Volwassenenonderwijs en NT2

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99

F +32 2 219 81 18

www.vlor.be

info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvragers: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs en op 30 maart 2016 en Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding op 13 april 2016.

Uitgebracht door de Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 1 juni 2016 met eenparigheid van stemmen.

Voorbereiding: commissie Basiseducatie en Volwassenenonderwijs op 14 april 2016, 27 april 2016, 12 mei 2016 en 19 mei 2016 onder voorzitterschap van Gunther Degroote en Steven Van den Eynde.

Dossierbeheerder(s): Eveline Reusens

INHOUDSOPGAVE

1	SITUERING	3
2	EÉN ADVIES VANUIT EENZELFDE VISIE OP LEREN VAN VOLWASSENEN	4
3	ALGEMENE BESCHOUWINGEN BIJ DE KRACHTLIJNEN VAN DE CONCEPTNOTA VOLWASSENENONDERWIJS	4
3.1	PROFILEREN ROND KERNTAKEN: RISICO'S	5
3.2	HET LANDSCHAP HERVORMEN MET SAMENWERKINGSVERBANDEN	5
3.3	HET FINANCIERINGSSYSTEEM HERVORMEN: NIET BUDGETNEUTRAAL EN ZONDER PLANLAST	6
4	ALGEMENE BESCHOUWINGEN BIJ DE KRACHTLIJNEN VAN DE CONCEPTNOTA NT2-BELEID	6
4.1	VERTREK VAN EEN HOLISTISCHE KIJK OP DE LERENDE	6
4.2	EEN GEÏNTEGREERD NT2-BELEID VLOEIT VOORT UIT TRANSVERSALE BELEIDSVOERING	7
4.3	ZET ELKE ACTOR IN OP ZIJN STERKTE	7
4.4	GEEN OPLOSSING VOOR DE ACHTERLIGGENDE KNELPUNTEN	8
5	EEN SLAGKRACHTIG VOLWASSENENONDERWIJS?	8
5.1	HET VOLWASSENENONDERWIJS POSITIONEREN EN VERSTERKEN	8
5.1.1	Versnippering bedreigt toegankelijkheid	8
5.1.2	Beheer van het NT2-aanbod niet loskoppelen van het volwassenenonderwijs	9
5.1.3	Kwalificerende opleidingstrajecten mogen aanbod niet verenigen	9
5.1.4	Doelgroepenwerking bemoeilijkt	10
5.2	INZETTEN OP COMPLEMENTARITEIT IN SAMENWERKING	10
5.2.1	Elke actor inzetten op zijn sterkte	10
5.2.2	Doorgedreven samenwerking	11
5.3	BREDE GELETTERDHEID ALS OPSTAP NAAR VOLWAARDIGE PARTICIPATIE	11
5.4	EEN KWALITEITSVOL AANBOD	12
5.4.1	Geen versnippering van de kwaliteitscontrole	12
5.4.2	Geen versnippering van de ondersteuning	13

5.4.3 Aandacht voor de kwaliteit van de intake, testing en doorverwijzing NT2	14
5.5 EEN FINANCIERINGSSYSTEEM OP MAAT VAN HET VOLWASSENENONDERWIJS	14
5.5.1 Werken aan één financieringssysteem	14
5.5.2 Financiering op macroniveau en niveau van de instelling	15
5.6 CURRICULUMONTWIKKELING	16
6 VERDER VERLOOP	16
7 CONCLUSIE	16

1 Situering

Eind maart 2016 keurde de Vlaamse Regering twee conceptnota's goed die de contouren uittekenen voor het volwassenenonderwijs enerzijds en het NT2-beleid anderzijds. Beide conceptnota's bouwen voort op beleidsintenties van het Vlaams Regeerakkoord.

Met de conceptnota *Volwassenenonderwijs als kansonderwijs* heeft de minister van Onderwijs de ambitie het volwassenenonderwijs te versterken en opnieuw duidelijk te positioneren binnen het onderwijslandschap door middel van een nieuw decreet. Het huidige decreet dateert van 2007 en werd de voorbije jaren verschillende keren bijgewerkt waardoor men stelt dat de globale visie van het volwassenenonderwijs onduidelijk is geworden. Volgende zaken worden in de conceptnota voorop gesteld:

- Het volwassenenonderwijs wordt geprofileerd rond zijn kerntaken: tweedekansonderwijs, geletterdheid, NT2 en levenslang en levensbreed leren.
- Daarbij moet het prioritair inzetten op:
 - duurzame kwalificaties;
 - de meest kwetsbare doelgroepen waarvoor onderwijs het grootste verschil maakt;
- Het draagt bij tot de verhoging van de participatie aan levenslang en levensbreed leren en de ontwikkeling van leerloopbanen.
- Dit wordt gerealiseerd door:
 - het landschap te hervormen voor de CVO om op een flexibele en kwalitatieve manier maximaal te kunnen inspelen op de noden en behoeften van cursisten;
 - het financieringssysteem te hervormen om instellingen een stabiel en voorspelbaar financieel kader te geven waarin ze aan hun maatschappelijke verwachtingen kunnen beantwoorden;
 - de personeelsregelgeving aan te passen om beter in te spelen op de noden van de doelgroep van het volwassenenonderwijs.

In de conceptnota *Uitbouw van een slagkrachtig NT2-beleid* schetst de minister van Inburgering en Integratie een kader dat de basis moet zijn voor een decreet over een slagkrachtig, doelgericht en doelmatig NT2-beleid met volgende bouwstenen:

- Een heldere en kwaliteitsvolle afbakening van de opdracht voor de Agentschappen Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel in verband met intake testing en doorverwijzing.
- Meer slagkracht voor de Agentschappen Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel als NT2-regisseur om de vragen en noden van anderstaligen af te stemmen op het aanbod en dat door middel van:
 - kwaliteitscriteria waarop de NT2-regisseur een erkenning geeft aan aanbodverstrekkers om kwalificerende NT2-trajecten te mogen aanbieden;
 - een behoefteplan waarop NT2-aanbodverstrekkers hun aanbod moeten organiseren om in aanmerking te komen voor overheidssubsidies of – werkmiddelen;
 - projectmiddelen om eventuele hiaten in het aanbod op te vullen.
- Een overkoepelende visie en samenwerkingsplatform om expertise en innovatie te stimuleren, aangestuurd door de NT2-regisseur.

- Taalpromotiebeleid en taalondersteuning om anderstaligen zoveel mogelijk oefenkansen te bieden en de samenleving hierover te sensibiliseren.

2 Eén advies vanuit eenzelfde visie op leren van volwassenen

De raad buigt zich over de haalbaarheid, wenselijkheid en aanvaardbaarheid van de beleidsvoorstellen. Hij vertrekt hiervoor van zijn advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs (2015) waarin hij zijn visie op de toekomst van het volwassenenonderwijs beschrijft. Het NT2-aanbod is een wezenlijk onderdeel van het volwassenenonderwijs, al dan niet gelinkt aan het overige aanbod. Daarom brengt de Vlor één advies uit over beide conceptnota's en bespreekt dit steeds in relatie tot het volwassenenonderwijs.

De Vlor vertrekt daarbij van de brede missie zoals omschreven in art. 3 van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs. Omdat de klemtoon daarbij ligt op de cursist, benadrukt de raad het belang van vraaggestuurde leertrajecten, leertrajectbegeleiding op maat, een geïntegreerde aanpak en een brede vorming om elke lerende de kans te geven (opnieuw) aansluiting te vinden met de samenleving. Om aan diverse leervragen te kunnen beantwoorden, is een breed en flexibel aanbod in het volwassenenonderwijs noodzakelijk.¹

Bij het lezen van de conceptnota NT2 stelt de Vlor vast dat het leertraject van de anderstalige cursist gereduceerd wordt tot het leren van het Nederlands. Om een duurzame integratie en volwaardige participatie aan de samenleving te realiseren, is echter een bredere en meer geïntegreerde aanpak nodig. NT2 is steeds onderdeel van een ruimer inburgeringstraject waar ook plaats moet zijn voor een leertraject waarin geletterdheidscompetenties en andere vaardigheden kunnen bijgeschaafd worden en dat ook een leertraject naar werk is. Door het beheer van het NT2-aanbod los te koppelen, dreigt deze geïntegreerde aanpak verloren te gaan.

Daarnaast worden bepaalde voorzetten die de conceptnota Volwassenenonderwijs geeft voor het positioneren en versterken van het volwassenenonderwijs ondergraven door de beleidsmaatregelen voor NT2 en de sturende rol die de NT2-regisseur hierin krijgt. Daarom is er op zijn minst nood aan een goede afstemming van beide conceptnota's.

De Vlor is er zich van bewust dat beide beleidsdomeinen een ander perspectief hebben op dit geheel. Daarom brengt hij in de volgende hoofdstukken eerst een overzicht van zijn voornaamste bedenkingen bij elke conceptnota afzonderlijk (zie punt 3 en 4), waarna hij alle beleidsintenties afweegt aan zijn visie voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs (zie punt 5).

3 Algemene beschouwingen bij de krachtlijnen van de conceptnota Volwassenenonderwijs

De Vlor kan zich vinden in de ambitie van de conceptnota Volwassenenonderwijs om het volwassenenonderwijs te versterken en duidelijk te positioneren. In de beleidsmaatregelen van de Vlaamse Regering blijken die principes echter niet meer overeind te blijven:

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs](#), 23 juni 2015.

- *Het volwassenenonderwijs positioneren in het onderwijslandschap*
 Hbo5 en de specifieke lerarenopleiding worden overgeheveld naar het hoger onderwijs, het beheer van het NT2-aanbod wordt losgekoppeld van het andere (geletterdheids)aanbod en er wordt een prioritaire focus gelegd op enkele kerntaken in het volwassenenonderwijs. Hierdoor worden opdrachten uit het volwassenenonderwijs geknipt zonder dat de conceptnota in ruil een sterke toekomstvisie biedt. Dit leidt tot een uitholling van de missie en de opdrachten van het volwassenenonderwijs.
- *De slagkracht van het volwassenenonderwijs vergroten*
 De maatregelen van het NT2-beleid staan haaks op de voorzetten die gegeven worden in de herstructurering van het landschap en het aanpassen van de financiering van de conceptnota Volwassenenonderwijs. Hierdoor dreigt een tweesporenbeleid gecreëerd te worden dat het volwassenenonderwijs in een spreidstand dwingt die niet bijdraagt tot een grotere slagkracht.
- Hoewel de minister een *conceptnota* schreef, vindt de Vlor er enkel een richting of krachtlijnen voor het volwassenenonderwijs in terug. Er worden slechts weinig zaken geconcretiseerd, waardoor de toekomst zeer vaag en open blijft.

3.1 Profileren rond kerntaken: risico's

De Vlor is tevreden dat het volwassenenonderwijs opnieuw wordt bevestigd in zijn rol als onderwijs voor sociale promotie (tweedekansonderwijs, levenslang en levensbreed leren, geletterdheid, enz.). Hij kan zich vinden in de prioritaire focus op kwalificerende opleidingstrajecten en kwetsbare doelgroepen, op voorwaarde dat het volwassenenonderwijs zich hierin kan onderscheiden van andere aanbodverstrekkingen en voldoende ruimte krijgt om te werken aan sleutelvaardigheden, generieke competenties en brede vorming. Er moet daarbij aandacht zijn voor de organisatorische haalbaarheid en werkbaar werk voor het personeel.

De manier waarop dit echter vertaald wordt in de bouwstenen landschap, financiering en personeel getuigt van een sterk utilitair en economisch rendementsdenken, waarbij de efficiëntste en snelste weg naar een diploma lijkt voorop te staan. Het breed vormende, de sleutelvaardigheden en generieke competenties worden uit het oog verloren, terwijl het net dat is wat het volwassenenonderwijs als meerwaarde biedt voor de cursist.

De raad is bezorgd dat er een grote groep volwassenen, die nu wel bediend wordt in het volwassenenonderwijs, in de toekomst niet meer de weg zal vinden naar het aanbod van het levenslang en levensbreed leren en er daardoor een nieuwe kansengroep dreigt te ontstaan.

3.2 Het landschap hervormen met samenwerkingsverbanden

Voor de Vlor zijn een organisatorische schaalvergroting en een nieuwe programmatieprocedure niet de enige oplossing om de CVO te versterken. De raad pleit eerder voor structurele samenwerkingsverbanden waarin de expertise van elke partner blijvend wordt aangesproken en

elke partner als gelijkwaardig beschouwd wordt.² . De raad vraagt de overheid dit in de verdere uitwerking expliciet mee te nemen.

3.3 Het financieringssysteem hervormen: niet budgetneutraal en zonder planlast

De conceptnota reikt manieren aan om de financiering beter af te stemmen op de verwachtingen en de te realiseren opdracht van het volwassenenonderwijs. Dit alles zou budgetneutraal moeten gerealiseerd worden. Zonder bijkomende middelen is de voorliggende hervorming volgens de Vlor echter niet mogelijk. De sleutel tot het werken met kwetsbare doelgroepen, ligt in het financieringssysteem en de beschikbare middelen. Het werken met kansengroepen stelt bijkomende uitdagingen naar trajectbegeleiding en ondersteuning van de doelgroep. Dit vraagt om investeringen. Daarenboven vraagt de Vlor om het referentiepunt te verduidelijken dat men zal hanteren om de budgetneutraliteit aan af te wegen: is dat de situatie van vandaag of de startsituatie in de toekomst?

Omdat er te weinig informatie voorhanden is over de impact van de voorgestelde maatregelen, vraagt de Vlor verschillende becijferde modellen uit te werken en op basis hiervan in overleg met de sector knopen door te hakken.

Ook is het niet duidelijk wat de hervorming betekent voor de planlast. Hij verwacht dat de Vlaamse Regering, naar analogie met 'Operatie Tarra', hier ten volle rekening mee houdt in de verdere concretisering van de krachtlijnen.

4 Algemene beschouwingen bij de krachtlijnen van de conceptnota NT2-beleid

De Vlor gaat akkoord met de ambitie om een behoeftedekkend en behoeftegericht aanbod NT2 te voorzien, rekening houdend met de organisatorische haalbaarheid en werkbaar werk voor het personeel. De vijf uitgangspunten waarvan men vertrekt zijn hiervoor het goede vertrekpunt. Ook dat hiervoor een kwaliteitsvolle regie wordt opgesteld adviseert de Vlor gunstig. Het is echter de invulling die men eraan geeft, waar de Vlor niet mee akkoord gaat.

4.1 Vertrek van een holistische kijk op de lerende

Zoals de Vlor in vorige adviezen al aanhaalde, blijft hij overtuigd van het centrale belang van NT2 in het inburgeringstraject, maar ziet hij dat steeds in combinatie met ander (gelettertheids)aanbod.³ Een krachtig NT2-beleid zet de lerende centraal en ondersteunt zijn volledige ontwikkeling om een duurzame integratie en volwaardige participatie te bekomen. Het leren van het Nederlands krijgt daarin een belangrijke plaats, maar moet eventueel geflankeerd worden met andere facetten zoals het leren van een beroep, het bijschaven van

² Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs](#), 23 juni 2015, p. 8-9.

³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Knelpuntennota NT2](#), 24 februari 2015. Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over het afsprakenkader NT2](#), 10 juni 2014.

geletterheidscompetenties, ondersteuning krijgen in het opnemen van de ouderrol en Algemene Vorming. PIAAC toont aan dat er verbanden zijn tussen laaggeletterdheid, laaggecijferdheid en een laag probleemoplossend vermogen in een technologierijke omgeving enerzijds en tussen laaggeletterdheid, anderstaligheid en migratieachtergrond anderzijds.⁴ Dat bevestigt de nood aan een geïntegreerde aanpak.

Het leertraject - waarvan NT2 een belangrijk onderdeel is - moet vorm krijgen vanuit de leervraag van de cursist en moet blijvend bijgestuurd kunnen worden. Door alleen te focussen op NT2 gaat dit bredere plaatje verloren. De raad benadrukt dat een duurzaam traject niet wil zeggen dat het lang moet zijn. Het is een traject dat vertrekt vanuit een holistische kijk op de lerende.

4.2 Een geïntegreerd NT2-beleid vloeit voort uit transversale beleidsvoering

De Vlor wees in verschillende adviezen al op het belang van transversaal beleid. In een doelgericht transversaal beleid zijn de beleidslijnen van elk beleidsdomein complementair en kan elk beleidsdomein vanuit de eigen expertise en invalshoek zijn rol spelen. Zo is het Agentschap Integratie en Inburgering/ Huis van het Nederlands Brussel het eerste aanspreekpunt voor de anderstalige, maar er kan pas duurzaam werk verricht worden wanneer ook Onderwijs, Werk, Welzijn, Cultuur en Armoedebestrijding hun taak ten volle kunnen opnemen. Die complementariteit ontbreekt momenteel. Ook een beleidsplan, zoals het Plan Geletterdheid Verhogen 2012-2016⁵ - dat tot spijt van de Vlor niet vernoemd wordt in de conceptnota -, moet hierin opgenomen worden.

4.3 Zet elke actor in op zijn sterkte

De invulling van de regierol van de Agentschappen Integratie en Inburgering/ Huis van het Nederlands Brussel in de conceptnota, schat de deskundigheid en autonomie van de centra niet naar waarde. Voor het volwassenenonderwijs zijn dat zijn pedagogische en onderwijskundige expertise - vertaald in onderwijsinhoud, leertrajectbegeleiding, het cursistgericht denken - en de autonomie over de organisatie van het eigen centrum. De Vlor gaat ook niet akkoord met het bundelen van de regierol voor de kwaliteitscontrole - door middel van kwaliteitscriteria voor erkenning van aanbodverstrekkers -, de financiering en de pedagogische ondersteuningsrol bij één actor.

Hij adviseert elke actor in te zetten op zijn sterkte en expertise om een behoeftedekkend en behoeftegericht aanbod te realiseren. Ook de cursist, als eigenaar van zijn leertraject, moet als actor betrokken worden.

⁴ Cincinnato & De Meyer (2013). *Vaardig genoeg voor de 21e eeuw? De eerste Vlaamse resultaten bij PIAAC*, Vakgroep Onderwijskunde, Universiteit Gent.

⁵ <http://www.ond.vlaanderen.be/geletterdheid/>

4.4 Geen oplossing voor de achterliggende knelpunten

De Vlor gaf in zijn knelpuntennota al aan niet akkoord te gaan met de beleidsintenties uit het Vlaams Regeerakkoord voor de organisatie van het NT2-aanbod. Hij vroeg naar een actuele behoefteanalyse om van daaruit het NT2-beleid vorm te geven.⁶ Deze behoefteanalyse werd opgemaakt door het GIA-Team van de Vlaamse Onderwijsinspectie, die in het rapport ook aanbevelingen doet voor het NT2-beleid.⁷ Het rapport bevat relevante informatie en vaststellingen met betrekking tot sterke en minder sterke punten in het NT2-beleid en de praktijk op het terrein. Toch kunnen er verschillende vraagtekens geplaatst worden bij de gehanteerde methode en geformuleerde aanbevelingen. Daarnaast stelt de Vlor verschillende discrepanties vast tussen de resultaten en de aanbevelingen in het rapport enerzijds, en de aanbevelingen van het rapport en de verwerking ervan in de conceptnota NT2 anderzijds, bijvoorbeeld:

- De positieve evaluatie van de geïntegreerde aanpak van de basiseducatie wordt niet meegenomen in de aanbevelingen, noch in de conceptnota;
- De conceptnota zet een minimale schaalgrootte en voldoende kritische massa in een centrum voorop, ondanks de conclusie van het rapport dat schaalgrootte en kwaliteit niet altijd in oorzakelijk verband staan met elkaar;
- Het NT2-aanbod in de CVO en CBE en het aanbod van VDAB, UCT en SYNTRA-Vlaanderen worden geregeld met elkaar vergeleken, ondanks de andere manier van doorlichten.

De Vlor struikelt het meest over het feit dat er in de conceptnota oplossingen worden geformuleerd die voorbijgaan aan de achterliggende oorzaak van het probleem. Deze oorzaken liggen in het huidige financieringskader van het volwassenenonderwijs, de beperkte infrastructurele mogelijkheden en de regelgeving rond programmatie en organisatie. De conceptnota gaat voorbij aan de meeste van deze knelpunten en maakt beleidskeuzes waardoor het volwassenenonderwijs aan slagkracht, beleidsvoerend vermogen en autonomie zal inboeten.

5 Een slagkrachtig volwassenenonderwijs?

5.1 Het volwassenenonderwijs positioneren en versterken

5.1.1 Versnippering bedreigt toegankelijkheid

Om ervoor te zorgen dat Vlaanderen klaar is voor de 21^e eeuw, is er nood aan een onderwijsaanbod op maat van de volwassen lerende. Alle voorliggende conceptnota's noemen en roemen de toegankelijkheid en expertise van het volwassenenonderwijs in het organiseren van zulk aanbod dat afgestemd is op de mogelijkheden die de volwassene heeft, rekening houdend met zijn werkomstandigheden en gezinsleven. De organisatiestructuur en –cultuur van het volwassenenonderwijs zijn hiervoor doorslaggevende factoren.

De Vlor vindt, net als de conceptnota Volwassenenonderwijs, dat het volwassenenonderwijs een duidelijker gezicht en positie in het aanbod van de volwasseneneducatie moet krijgen. Het specifieke organisatiemodel van het volwassenenonderwijs is volgens de Vlor daartoe de beste garantie. Het voorziet een laagdrempelige toegang tot het fijnmazige en regionaal gespreide

⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Knelpuntennota NT2](#), 24 februari 2015.

⁷ Onderwijsinspectie, Expertiseteam Geletterdheid, Inburgering en Anderstaligheid (GIA-Team), [Op\(-\)Maat. Een onderzoek naar de behoeftedekkendheid en de behoeftegerichtheid van het NT2-aanbod in Vlaanderen](#), januari 2016.

aanbod, is modulair en flexibel georganiseerd en leidt tot automatische erkenning van (deel)certificaten in andere centra. De vier structuuronderdelen van het volwassenenonderwijs – basiseducatie, secundair volwassenenonderwijs, hbo5 en specifieke lerarenopleiding - zijn cruciaal omdat ze toelaten een breed volwassen publiek te bereiken.⁸ Met de voorliggende conceptnota's – ook over hbo5 en de lerarenopleiding – wordt dit geheel versnipperd.

De Vlor vraagt garanties voor het behoud van de laagdrempeligheid en expertise van het volwassenenonderwijs en verwacht dat de overheid doorlopend monitort of alle doelgroepen blijvend bereikt worden. Indien nodig moeten er bijkomende maatregelen genomen worden om dit te realiseren.

5.1.2 Beheer van het NT2-aanbod niet loskoppelen van het volwassenenonderwijs

Het GIA-rapport stelt dat het NT2-aanbod van het volwassenenonderwijs nog te veel de vraag stuurt. De conceptnota wil hieraan tegemoet komen door de Agentschappen/ Huis een afdwingbare regierol te geven.

Voor de Vlor gaat deze oplossing voorbij aan de oorzaak, namelijk het huidige financieringskader van het volwassenenonderwijs, de beperkte infrastructurele mogelijkheden en de regelgeving voor programmatie en organisatie voor de CVO. Zo bepaalt het financieringssysteem de organisatie van het NT2-aanbod doordat het nog te weinig flexibiliteit toelaat en het moeilijk maakt om accuraat in te spelen op de leernoden (vb. de afgetopte groeicnorm en de gemiddelde groepsgrootte). Ook kampt het volwassenenonderwijs met uitdagingen rond infrastructuur. Dit luik komt helemaal niet aan bod. Om een behoeftedekkend en behoeftegericht aanbod te kunnen realiseren, moeten deze belemmerende factoren aangepakt worden. Bovendien zal deze aanpak het inschakelen van private aanbodverstreckers overbodig maken.

Om een goed beeld te krijgen van de leernoden NT2 is een duidelijk behoefteplan noodzakelijk. Het koppelen van de financiering van het NT2-aanbod aan het behoefteplan is een mechanisme waarmee de Vlor niet akkoord gaat. Een goed centrumbeleid voeren – dat zich strekt over meerdere leergebieden en studiegebieden dan alleen NT2 – wordt hierdoor moeilijk. De Vlor vraagt eveneens duidelijkheid over de operationalisering van het behoefteplan. Hij benadrukt dat dit niet alleen door de NT2-regisseur en de regisseurs over de trajecten (OCMW, VDAB, enz.) kan opgesteld worden. Dit moet tot stand komen in een samenwerking vanuit gelijkwaardigheid van de partners. Actoren zoals de CVO en CBE, het Huis van het Kind en OCMW moeten hierin hun rol kunnen spelen en expertise kunnen inzetten. Onderwijs moet daarbij de regie over de leertrajecten kunnen opnemen.

5.1.3 Kwalificerende opleidingstrajecten mogen aanbod niet verenigen

De Vlor kan zich vinden in de prioritaire focus die de conceptnota Volwassenenonderwijs legt op kwalificerende opleidingstrajecten. Het is echter onduidelijk wat men daar concreet onder verstaat. Voor de Vlor zijn dit zowel diplomagerichte opleidingen als opleidingen die leiden tot een certificaat, en moet het ook mogelijk blijven een deelcertificaat te behalen als opstap naar het

⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs](#), 23 juni 2015, p. 6-8.

later behalen van een volledige kwalificatie. Het leggen van een prioriteit mag niet leiden tot een verenging van het aanbod. Om te kunnen beantwoorden aan de diverse leervragen van de volwassene, is het nodig een breed aanbod te garanderen.

5.1.4 Doelgroepenwerking bemoeilijkt

De Vlor schaart zich ook achter de prioritaire focus op kwetsbare doelgroepen. De Vlor vindt de aanwezigheid van een sociale mix een meerwaarde, niet alleen in functie van het realiseren van de brede missie van het volwassenenonderwijs, maar ook voor de maatschappij. Hij vraagt wel dat er door een reorganisatie geen nieuwe kansengroepen ontstaan. Bovendien zijn er voorstellen die de toegankelijkheid voor kansengroepen zullen bemoeilijken: het beperken van het aantal keer dat een cursist zich binnen een bepaalde periode aan het gewone tarief voor eenzelfde module kan inschrijven, treft een kansengroep mogelijk dubbel zo hard.⁹

Het werken met kansengroepen stelt bijkomende uitdagingen naar trajectbegeleiding en ondersteuning van de doelgroep. Het is momenteel niet duidelijk welke middelen hiervoor zullen aangewend worden. Het lijkt dan ook weinig haalbaar in een budgetneutrale hervorming. De sleutel tot het werken met kwetsbare doelgroepen, ligt immers in het financieringssysteem en de beschikbare middelen.

De raad is ook bezorgd over het vooropstellen van input- en outputfactoren voor de financiering van het volwassenenonderwijs. Hoewel hier zeker kansen in liggen, waarschuwt de raad ervoor dat dit niet ten koste van de cursist mag gaan – waaraan hogere verwachtingen gesteld worden om aan de outputfactoren te kunnen voldoen. Ook vraagt hij de cursist NT2, die zich mogelijk inschreef voor verschillende modules, niet anders te behandelen en dus geen afzonderlijk systeem voor NT2 uit te bouwen.

Het is onduidelijk met welke beleidsmaatregelen onderwijs aan gedetineerden gefaciliteerd en verder uitgebouwd zal worden. De Vlor ziet hierin nochtans een belangrijke taak voor het volwassenenonderwijs en benadrukt deze doelgroep expliciet mee te nemen in het verdere ontwikkelwerk.

5.2 Inzetten op complementariteit in samenwerking

Het volwassenenonderwijs werkt vandaag al samen met verschillende actoren om de brede missie te realiseren. De invulling die de conceptnota's aan samenwerking geven, beantwoorden niet aan de principes die de Vlor hierover voorop stelde in het advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs.¹⁰

5.2.1 Elke actor inzetten op zijn sterkte

De conceptnota Volwassenenonderwijs zet in op het versterken van het volwassenenonderwijs. Bepaalde voorstellen van de conceptnota NT2 bemoeilijken dit:

- De ruimere inzetbaarheid van het personeel die de conceptnota Volwassenenonderwijs wil mogelijk maken, wordt bemoeilijkt door de verwachting van de conceptnota NT2 dat

⁹ Conceptnota Volwassenenonderwijs als kansonderwijs, 25 maart 2016, p. 18.

¹⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs](#), 23 juni 2015, p. 8-9.

leraren NT2 beschikken over zeer specifieke knowhow en zo de leraar NT2 als een vakleraar lijkt te beschouwen;

- De slagkracht die de Agentschappen Integratie en Inburgering/ Huis van het Nederlands Brussel krijgen om de vraag en noden van anderstaligen op het aanbod NT2 af te stemmen, komt in conflict met de autonomie van de betrokken actoren, waaronder de centra;
- Door het behoefteplan te verbinden aan de controle op kwaliteit en de financiering, worden de centra slechts uitvoerders van dat wat de Agentschappen/ Huis hen zullen opleggen.

Het is voor de Vlor belangrijk dat elke actor de rol kan opnemen waarin hij deskundig is. De raad adviseert in te zetten op structurele samenwerkingen (zie ook 3.2).

5.2.2 Doorgedreven samenwerking

Om de centra meer mogelijkheden te geven om partnerschappen op te zetten, stelt de conceptnota Volwassenenonderwijs een organisatorische schaalvergroting in het landschap van het volwassenenonderwijs voorop. Ook de conceptnota NT2 wijst op het belang van voldoende kritische massa in een centrum om kwaliteit en slagkracht te garanderen in de organisatie van het NT2-aanbod.

De schaalgrootte is voor de Vlor echter van ondergeschikt belang. Voor hem ligt de klemtoon op kwaliteit, een breed aanbod, fijnmazigheid van het aanbod en een goede leertrajectbegeleiding. Dit kan op verschillende manieren gerealiseerd worden. De raad legde in zijn advies over de bouwstenen de klemtoon op doorgedreven samenwerkingsverbanden.¹¹ Daarbij blijkt uit het GIA-rapport dat voldoende kritische massa niet per definitie kwaliteitsvoller aanbod garandeert.¹² De raad vraagt daarom geen schaalgrootte voorop te stellen maar daarentegen goede voorbeelden van samenwerkingen op te zoeken en deze verder uit te breiden met incentives van de overheid.

Het opheffen van regiovreemde vestigingsplaatsen voor de CVO is wel een goede zaak. Dit zorgt ervoor dat een CVO zijn sterkte kan inzetten op de plek waar het nodig is.

5.3 Brede geletterdheid als opstap naar volwaardige participatie

Gezien de PIAAC-resultaten voor Vlaanderen benadrukt de Vlor het belang van het werken aan geletterdheidscompetenties.¹³ Hij is daarom tevreden dat het werken aan geletterdheid in de conceptnota Volwassenenonderwijs gezien wordt als een van de kerntaken van het volwassenenonderwijs. Een verdere onderbouwing van deze opdracht ontbreekt echter.

Zo wordt er geen koppeling gelegd met het Plan Geletterdheid Verhogen.¹⁴ Dit transversaal beleidsplan, waarin een duidelijk omschreven opdracht voor het volwassenenonderwijs en

¹¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs](#), 23 juni 2015, p. 8-9.

¹² Onderwijsinspectie, [Op\(-\)Maat. Een onderzoek naar de behoeftedekkendheid en de behoeftegerichtheid van het NT2-aanbod in Vlaanderen](#), januari 2016, p. 176-177.

¹³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs](#), 23 juni 2015, p. 9-10.

¹⁴ <http://www.ond.vlaanderen.be/geletterdheid/>

inburgering niet mag ontbreken, zou het uitgangpunt moeten zijn van het geletterdheidsbeleid. Omdat de expertise rond geletterdheid zo sterk is in het onderwijs, adviseert de Vlor dat het beleidsdomein Onderwijs in de toekomst de regierol opneemt van dit strategisch transversaal beleidsplan.

Ter versterking van het geletterdheidsbeleid verwijst de conceptnota Volwassenenonderwijs naar enkele sterke methodieken, zoals de toolbox geletterdheid en de geletterdheidscoach (G-coach). Een vermelding volstaat echter niet. De Vlor vraagt een duidelijke verankering in het financieringssysteem.

De voorzichtige aanzetten voor een brede geletterdheid van de conceptnota Volwassenenonderwijs worden echter tegengesproken door de conceptnota NT2 door het beheer van het NT2-aanbod los te koppelen van het overige aanbod. Men vertrekt van de foute veronderstelling dat Nederlands leren en de organisatie van dit aanbod een losstaand verhaal is. In de praktijk is het dat helemaal niet:

- Nederlands leren staat zelden op zichzelf. Een onderwijsperspectief, functionele geletterdheid en brede maatschappelijke oriëntatie maken een wezenlijk deel uit van een kwaliteitsvol NT2-aanbod;
- De regie over het aanbod NT2 is onlosmakelijk verbonden met de regie over het leertraject. Het is niet mogelijk leertrajecten op te stellen of bij te sturen, wanneer hiervoor geen geschikt aanbod kan geïnstalleerd worden;
- Met uitzondering van de projectmiddelen, krijgen de centra een globale financiering voor het aanbieden van hun aanbod. De NT2-middelen maken integraal deel uit van de middelen waarmee het volwassenenonderwijs gefinancierd wordt;
- De ondersteuning die pedagogische begeleidingsdiensten bieden aan de CVO en CBE is niet afgelijnd voor NT2. Deze begeleiding vertrekt vanuit een pedagogische visie en een integraal project, waarvan NT2 deel uitmaakt.

Het sensibiliseren van de organisaties en individuen over het leren van het Nederlands juicht de Vlor wel toe. Hij vraagt daarbij de koppeling te maken met het Plan Geletterdheid Verhogen. Ook verwijst hij naar de verschillende tools die ontwikkeld werden – toolbox, G-coach, enz. – die organisaties hierin kunnen ondersteunen.

5.4 Een kwaliteitsvol aanbod

5.4.1 Geen versnippering van de kwaliteitscontrole

Het volwassenenonderwijs wordt momenteel opgevolgd door verschillende externe kwaliteitszorgsystemen. Daar bovenop werkt de minister van Onderwijs aan een geïntegreerd kwaliteitszorgkader voor beroepsgerichte opleidingen. Omdat de veelheid aan controles de centra onnodige planlast bezorgt, pleitte de Vlor in zijn advies over de bouwstenen voor een

geïntegreerd kwaliteitszorgkader voor het volwassenenonderwijs. Op die manier kan er een krachtig en coherent kwaliteitsbeleid gevoerd worden.¹⁵

De conceptnota Volwassenenonderwijs spreekt zich niet uit over de systemen van externe kwaliteitsbewaking omdat men geen voorafnames wil doen op belendende dossiers zoals Inspectie 2.0 en de vervolgaudit van de pedagogische begeleidingsdiensten.¹⁶ De voorstellen die uitgewerkt worden inzake landschap, financiering en personeel, zijn echter onlosmakelijk verbonden met de kwaliteitszorg en -controle van het volwassenenonderwijs.

De conceptnota NT2 doet daarentegen zeer vergaande uitspraken over de kwaliteitsbewaking van het aanbod NT2. Die opmerkingen vloeien voort uit het GIA-rapport dat vaststelt dat de kwaliteit van het aanbod zeer verschillend is naargelang de aanbieder en dat er nood is aan een sterkere expertiseopbouw NT2. In het slagkrachtig NT2-beleid worden daarom kwaliteitscriteria geëxpliciteerd die verwacht worden van elke aanbieder. De controle over deze kwaliteitscriteria wordt in handen van de Agentschappen Integratie en Inburgering/ Huis van het Nederlands Brussel gelegd.

De raad blijft bezorgd over de uiteenlopende eisen en bijkomende druk van verschillende externe kwaliteitszorgsystemen. De veelheid aan kwaliteitssystemen bemoeilijkt een goed en coherent centrumbeleid. Daarenboven doet het vragen rijzen naar de budgettaire haalbaarheid van verschillende systemen naast elkaar. Daarom herhaalt de Vlor zijn advies om te werken aan een volwaardig kwaliteitszorgkader voor het geheel van het volwassenenonderwijs waarin de autonomie van de centra gewaarborgd wordt.¹⁷

De kwaliteitscontrole in onderwijs wordt vandaag uitgevoerd door de Onderwijsinspectie, die hierin zijn rol moet opnemen en kordaat moet optreden. De Vlor vindt het niet aanvaardbaar dat de Agentschappen/ Huis de bevoegdheid krijgen om op basis van kwaliteitscriteria de kwaliteit in onderwijs te controleren. Het is belangrijk dat verschillende rollen duidelijk van elkaar gescheiden worden.

5.4.2 Geen versnippering van de ondersteuning

Wat betreft de ondersteuning en expertiseontwikkeling, vraagt de Vlor de audit van de pedagogische begeleidingsdiensten op het einde van de legislatuur af te wachten. Nieuwe structuren voor NT2 opstarten, is tot dan niet wenselijk noch haalbaar. Dat de Agentschappen/ Huis een aansturende rol in de expertiseopbouw NT2 krijgen, wijst de Vlor af.

Het verschuiven van middelen in het kader van ondersteuning en expertiseopbouw is onmogelijk. De middelen van de pedagogische begeleidingsdiensten zijn ongekleurd waardoor er geen middelen voor NT2 kunnen afgebakend worden. De ondersteuning van de begeleidingsdiensten focust zich ook nooit op één aspect, maar vertrekt steeds vanuit een integrale visie.

¹⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs](#), 23 juni 2015, p. 13.

¹⁶ Conceptnota Volwassenenonderwijs als kansonderwijs, 25 maart 2016, p. 5.

¹⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs](#), 23 juni 2015, p. 13.

Tot slot is het onduidelijk welke kwaliteitsgaranties er zijn dat de pedagogische ondersteuning en expertiseontwikkeling aangestuurd vanuit de Agentschappen/ Huis in de vorm van een samenwerkingsverband, beter zouden lopen dan de huidige ondersteuning. Bovendien vraagt de Vlor zich af hoe dit moet gebeuren in een budgetneutrale context. Hij wijst erop dat de middelen van het vroegere Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten, (SNPB) de voorbije jaren in verschillende programmadecreten tot 40 % werden verminderd om dezelfde decretale netoverschrijdende opdrachten uit te voeren.

5.4.3 Aandacht voor de kwaliteit van de intake, testing en doorverwijzing NT2

De Huizen van het Nederlands vervullen de opdracht als neutrale doorverwijzer al een aantal jaren. De Agentschappen Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel zetten dit in de toekomst verder. De Vlor vindt het positief dat het afsprakenkader NT2 zal dienen als vertrekpunt voor een heldere en kwaliteitsvolle afbakening van deze opdracht.

De conceptnota benoemt enkele elementen die hierin moeten besproken worden.¹⁸ De Vlor wenst er nog een paar elementen aan toe te voegen:

- Een externe kwaliteitscontrole die de werking van de Agentschappen Integratie en Inburgering en Huis van het Nederlands Brussel opvolgt;
- Een gedragscode voor de Agentschappen/ Huis die de rol als neutrale doorverwijzer verduidelijkt;
- Ruimte voor de centra om bij de intake, testing en doorverwijzing ook brede geletterdheidsnoden en andere leernoden in kaart te brengen. Dat verhoogt de kans op een duurzame integratie en een volwaardige participatie aan de samenleving. De rol en verantwoordelijkheid van de cursist, de onderwijspartners als leertrajectbegeleider en de andere trajectbegeleiders (OCMW, VDAB, enz.) hierin benoemen, is voor de Vlor cruciaal;
- Cursisten moeten zich kunnen heroriënteren onder begeleiding van de leertrajectbegeleiding in de CVO en CBE, ook na de intake bij de Agentschappen/Huis;
- Omdat elke actor moet ingezet worden op zijn sterkte, blijft de Vlor herhalen dat hij niet akkoord gaat met de certificering van het taalniveau door de Agentschappen/Huis. Hierdoor wordt de studiebekrachtiging van de centra gedevalueerd, het potentieel aan EVC-erkenning in de centra niet gehonoreerd en wordt de private opleidingsmarkt in de sector structureel uitgebouwd.¹⁹

5.5 Een financieringssysteem op maat van het volwassenenonderwijs

De Vlor wees er al vaker op dat het financieringssysteem van het volwassenenonderwijs niet is afgestemd op de verwachtingen en de te realiseren opdracht. Hij is dan ook zeer tevreden te lezen dat een herwerking van het financieringssysteem een van de drie bouwstenen is in de conceptnota Volwassenenonderwijs.

5.5.1 Werken aan één financieringssysteem

Het afzonderen van de financiering van het NT2-aanbod is voor de Vlor niet wenselijk. Het staat een efficiënt en deugdelijk centrumbeleid in de weg. De financiering – op basis van het systeem met lesurencursist (LUC) vandaag – genereert niet alleen leraarsuren/ VTE, maar voorziet ook

¹⁸ Conceptnota *Uitbouw van een slagkrachtig NT2-beleid*, 25 maart 2016, p. 9-10.

¹⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de beleidsnota Onderwijs 2014-2019](#), 27 november 2014, p 15.

administratieve omkadering en andere ondersteuning. Ook het mechanisme waarbij de financiering gekoppeld wordt aan het behoefteplan wijst de Vlor af.

Het feit dat beide conceptnota's budgetneutraal moeten gerealiseerd worden, is volgens de Vlor onrealistisch. Met het overhevelen van hbo5 en de specifieke lerarenopleiding naar het hoger onderwijs verdwijnt een grote bron van inkomsten voor de totale organisatie van het volwassenenonderwijs. Het Fonds Inschrijvingsgelden zal hierdoor inkrimpen en het is niet duidelijk hoeveel middelen er zullen overblijven om het opleidingsaanbod in de CVO te organiseren. Hij acht het onhaalbaar om de brede missie te vervullen én een brede doelgroep te bereiken, gelet op de nieuwe klemtonen die men met de conceptnota's wil leggen:

- Het eventueel terugbrengen van de instaptermijn in een aanbod NT2 voor inburgeraars, naar 1,5 maand is onrealiseerbaar zonder bijkomend budget;
- Het samenwerkingsplatform NT2 krijgt de nodige middelen om het nieuwe ondersteunings- en professionaliseringsbeleid vorm te geven. Deze middelen zijn er vandaag niet.

5.5.2 Financiering op macroniveau en niveau van de instelling

In de voorstellen die de conceptnota Volwassenenonderwijs doet liggen veel kansen. De Vlor gaat akkoord met volgende principes:

- De sector heeft nood aan een stabiele en voorspelbare financiering. Het vastleggen van groeiperspectieven op langere termijn en het verlengen van de referentieperiode voor de financiering zijn hierin positieve evoluties;
- Het schrappen van het criterium 'regelmatige aanwezigheid van de cursist' zal het mogelijk maken een grotere diversiteit aan didactische methodes te gebruiken. De Vlor vraagt dit criterium ook te schrappen voor het NT2-aanbod;
- Het hanteren van gericht gekozen in- en outputfactoren in het financieringssysteem kan de centra stimuleren om in te zetten op trajectbegeleiding en andere ondersteunende maatregelen. De raad verwijst echter naar zijn bezorgdheid over de verwachtingen die dit zal leggen naar de cursist toe (zie 5.1.4) en vraagt zich af hoe men dit concretiseert in een opleidingsaanbod met een grote diversiteit aan totaal aantal lessen;
- Het opnemen van de EVC-procedures in het financieringssysteem zorgt ervoor dat CVO en CBE vergoed worden voor het herkennen en erkennen van EVC;
- Een lineair berekende personeelsomkadering en directiefuncties op schaalgrootte omdat we verwachten dat dit een antwoord zal zijn voor de huidige problematiek van de coördinatie-uren en er een middenkader kan gecreëerd worden zonder af te romen van de leraarsuren;
- Het toekennen van de middelen aan maatschappelijk belangrijke doelgroepen in plaats van aan type instelling zodat er tegemoet gekomen wordt aan de doelstelling om met kansengroepen te werken. De Vlor vraagt garanties te voorzien dat er geen concurrentiestrijd kan ontstaan of beide instellingstypes tegen elkaar uitgespeeld kunnen worden.

De Vlor merkt op dat er over 'de deler' - de gemiddeld subsidieerbare groeps grootte - niet meer gesproken wordt. Nochtans is dat in sommige gevallen een belemmerende factor om adequaat

te kunnen inspelen op leervragen, het vervolledigen van opleidingen, het organiseren van onderwijsaanbod aan gedetineerden en de doorstroming van cursisten tussen CBE en CVO.²⁰

Er is momenteel te weinig informatie voorhanden om over het financieringssysteem verder in detail te gaan en haalbare voorstellen te formuleren. De Vlor vraagt daarom becijferde modellen uit te tekenen en hierover in overleg te gaan met de sector voordat er beslissingen worden genomen naar de verdere concretisering.

5.6 Curriculumontwikkeling

De Vlor signaleerde in zijn advies over de bouwstenen enkele uitdagingen in verband met de procedures voor beroepskwalificaties, onderwijskwalificaties en opleidingsprofielen. Vooreerst neemt de procedure te veel tijd in beslag om het onderwijsaanbod actueel te kunnen houden. Daarnaast is er nood aan ruimte voor onderwijsverstrekkers om de beroepskwalificatie in een onderwijscontext te brengen.²¹

Hoewel de Vlaamse Regering in de conceptnota NT2 ook vaststelt dat er moet gesleuteld worden aan de procedure,²² stelt de raad vast dat hierrond geen actie wordt ondernomen in de conceptnota over het volwassenenonderwijs. Hij herhaalt daarom zijn eerdere advies.

6 Verder verloop

Het afstemmen van beide conceptnota's op elkaar, zonder de missie van het volwassenenonderwijs te ondermijnen, is voor de Vlor een belangrijke eerste stap. De verschillende timing van beide nota's moet daarbij ook weggewerkt worden.

De Vlor is tevreden dat er in de conceptnota NT2 overleg met de sector werd voorzien maar moet vaststellen dat dit voor de conceptnota Volwassenenonderwijs niet het geval is. Voor een hervorming van deze aard is er nood aan input en structureel overleg met de sector. De Vlor verwijst hiervoor naar goede voorbeelden van co-creatie, zoals het consultatietraject dat gevoerd is naar aanleiding van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs van 2007 of de betrokkenheid van alle actoren bij de verdere uitwerking van de conceptnota Deeltijds Kunstonderwijs.

7 Conclusie

De Vlor vindt verschillende elementen van de bouwstenen terug die hij formuleerde in zijn advies vorig jaar:

- Er worden aanzetten gegeven om de slagkracht van het volwassenenonderwijs te verhogen en dit onderwijsniveau duidelijker te positioneren;
- Er wordt duidelijk ingezet op kansengroepen;
- De brede missie van het volwassenenonderwijs wordt behouden;

²⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs](#), 23 juni 2015, p. 8 en 11.

²¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs](#), 23 juni 2015, p. 13.

²² Conceptnota *Uitbouw van een slagkrachtig NT2-beleid*, 25 maart 2016, p. 14.

- Knelpunten in ondermeer het financieringssysteem worden aangepakt.

De voorstellen die hiertoe gedaan worden zijn echter niet voldoende. Volgende zaken zijn voor de Vlor noodzakelijk om een slagkrachtig volwassenenonderwijs en NT2-beleid te realiseren:

- De cursist moet centraal staan in de hervorming. Het economisch-rendementsdenken van de conceptnota's zorgen ervoor dat het inhoudelijk verhaal in functie van de cursist ondergesneeuwd geraakt.
- De holistische visie op de lerende volwassenen en geïntegreerde aanpak van de leertrajectbegeleiding moeten behouden blijven. Het beleid van Inburgering en Integratie mag het beleid van Onderwijs niet tegenwerken maar zou versterkend en aanvullend moeten zijn:
 - Geen verschillende financieringssystemen;
 - Geen kleuring van de middelen door de financiering te koppelen aan het behoefteplan voor NT2;
 - Geen uiteenlopende kwaliteitseisen met twee afzonderlijke kwaliteitssystemen, maar een geïntegreerd kader voor het geheel van het volwassenenonderwijs.
- Een brede missie realiseren, vereist een breed aanbod kunnen voorzien. Daarin moet elke actor ingezet worden op zijn sterkte en erkend worden voor zijn expertise. Er moet werk gemaakt worden van structurele samenwerking waarbij elke actor als gelijkwaardig beschouwd wordt en zijn rol kan opnemen.
- Het beschikbare budget en het financieringsmodel zijn sleutels tot de realisatie van de beleidsintenties. Er moeten becijferde modellen uitgewerkt worden voordat er verdere beslissingen genomen worden.

Eveline Reusens
secretaris Raad Levenslang en Levensbreed Leren

Bavo Van Soom
voorzitter Raad Levenslang en Levensbreed Leren